

NAJDOWAĆ (345) *vb impf*

naj- (276), nąj- (24); nąj- *NiemObr, KochPhaen, CzachTr* (4); naj- : nąj- *March*¹ (1:1), *MurzNT* (4:2), *BibRadz* (1: 1), *Mącz* (8:2), *OrzQuin* (2:1), *GórnDworz* (4:1), *BiałKaz* (1:1), *CzechRozm* (1:3), *PudłFr* (1:3), *ArtKanc* (1:1), *LatHar* (5:1), *SarnStat* (11:1); o oraz drugie a jasne.

inf najdować (19). ◇ *praes* 1 sg najduję (100). ◇ 2 sg najdujesz (9). ◇ 3 sg najduje (45). ◇ 1 *pl* najdujemy (46), najdujem (5); -em *SkarKaz, SkarŻyw* (2), *PudłFr, LatHar*; -emy : -em *LatHar* (1:1); ~ -emy (45), -emy (1) *MurzNT*; ~ -em(y) (20), -(e)m(y) (30). ◇ 2 *pl* najdujecie (1). ◇ 3 *pl* najdują (57). ◇ *praet* 3 sg *m* najdował (8). *f* najdowała (3). ◇ 1 *pl m pers* -chmy najdowali (1). ◇ 2 *pl m pers* -ście najdowali (1). ◇ 3 *pl m pers* najdowali (23). *subst* najdowały (1). ◇ *fut* 3 sg *m* będzie najdować (1). ◇ *imp* 2 *pl* najdujcie (1). ◇ *con* 1 sg *m* bych najdował (1). *f* bym najdowała (1). ◇ 3 sg *m* by najdował (2). ◇ 3 *pl m pers* by najdowali (2). ◇ *impers praet* najdowano (4). ◇ *part praes act* najdując (14).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. *Natrafiac, napotykać coś przypadkiem; invenire, reperire Mącz, Calep, Vulg; construere, deprehendere, quaerere Mącz* (162) : *Reperio, Náyduyę/ z tráfunku potráfiám Mącz* 279b, 318b; *Calep* 912b.

najdować kogo, co (30): *March*¹ A3; *FalZioł* I 69d, 86d, 89c; *Miełzkali* ná tych mieyfcách [...] *Włochowie/ czego iefzczę y dziś znáki náyduią. BielKron* 286v, 288, 457; *Mącz* 260d; *KochPs* 164; *Bonifacyufz* [...] *Ikoro vbogiego náydował/ onego odziewał/ á fam fiebie obnażał SkarŻyw* 496, 393. *Cf najdować co gdzie.*

najdować [ile] kogo, czego (6): *Nálażł też tám Alexander w onym páłacu naczynie rozmaíte złote/ s kámienia drogiego/ y krzyłztałowe bárzo miłthernie íspráwione/ namniey írebrnych náydowali. HistAl* 112; *BielSpr* 46v; *StryjKron* 677. *Cf najdować [ile] czego gdzie.*

najdować co gdzie (19): *IEmioło iefth rozliczne na drzewiech ie nayduią/ bo z drzewa wyrafta FalZioł* I 154d, I 69d, 74a, 142b, III [1]d, IV 3d, V 117, 117v; *Miech Glab* 46; *HistAl* F6v; *LubPs* dd2v; *BielKron* 266v, 273, 290, 451; *Iefzczę ku lekkiemu rodzeniu fłuży przy íobie mieć tákiey pániey kámień ieleni/ ktory dlatego ták zową/ iż go póspolicie w łáynie ielenim náyduią SienLek* 114; *StryjKron* 487; *KochPhaen* 20; *KołakCath* A3v.

najdować [ile] czego gdzie (3): *Wiele rodzáiow innych y żwierzú dziwnego wyobrażenia/ ryb/ ptaków w ítronách pułnocnych náyduią BielKron* 295v; *KochPs* 99; *StryjKron* 390.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *mało náiduiemy/ gdzieby ludzie v świata żli abo głupi [...] przeciwko panu Chriřtuřowi i fługám iego co złego poczynali MurzNT* 66.

a. *O tekście* (31) : *Acz też náyduyemy/ yákom wyířłfey powyedżyał/ gđzye pířmo o kořcyelech KromRozm* III E7.

najdować co (15): *Nigdzićieím nienayduieřs nauki lepřře naprzeciw zdrádlwym a krotkim rořkořřám ciełefnym [...] iako w żywocie miłořciwégo pana Iezu Kryřta OpecŻywPrzedm* C3; *Nigdzićieím zaiřřté miedzy wielkořcią wypifaniá rozmaíjtego ířczęłciá řwiata tego mizernego nie nayduiemy ForCnRWiet* Av; *KromRozm* II v3v; *KwiatKsiąż* H3v; *SkarJedn* 85; *CzechEp* 360; *ReszPrz* 32; *ArtKanc* O16v; *LatHar* +4v, 57, 245; *WujNT przedm* 4; *SarnStat* 750; *PowodPr* 36, 55.

najdować co w czym (8): *KwiatKsiąz* H3v; *SkarJedn* 85; ftoiąc fátecznie przy iedynym Pálterzu náfzym [...] głofu iego y náuki [...] fluchamy y ná niey przeftawamy/ którą w flowie Bożym opiłaną náyduiemy *CzechEp* 360; *LatHar* 57; *WujNT przedm* 4; *SarnStat* 750; *PowodPr* 36, 55.

najdować u kogo (4): *CzechRozm* 127; *LatHar* +4v; rozmáite náyduiem v świętych onych Oycow/ wczýcielow y Doktorow náfzych/ modlitwy/ ktoremi fię lámi/ ácz okazały cnoty mężowie/ do tey świętości pracowicie gotowali. *LatHar* 245; *ReszPrz* 32.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to(ż) (2); iż (2), że (2), aby, żeby, co] (7): *SeklWyzn* f2; Naprzod náyduiemy w piśmie/ że Boga zowie Kryftus Duchem/ á siebie człowiekiem *GrzegŚm* 54; wpiśmie ty przykłady mamy/ że żywi/ vmártych płákali/ y nie náyduiemy/ áby płáć ich piśmo gánić miáło. *BiałKaz* D2v; *CzechEp* 14, 313; ále nayduiemy nie ná iednym mieýfcu/ że ten przekład który Eráfmus gáni/ zgadza fię zinfzemi Graeckimi [...] exemplarzami. *WujNT przedm* 11, s. 319.

Zwrot: »najdować w piśmie« [w tym: co (2), o czym (4), [ile] czego (3)] (13): A odtychmiał nienayduiemy o wczýnkoch Iezufa mile⁸⁰ aż do dwunáfcie lat. *OpecŻyw* 31; *PatKaz I* 127v; *SeklWyzn* a3, f2; WYele nayduiem w pyśmie pogańfkim y też krzeftciańfkim/ wielmożny panie Starofita otich ludziach *SeklKat* A2; *KromRozm II* v3v; *GrzegŚm* 54; *RejZwierc* 260v; A tákich mieýfc tym równych w piśmie fwiętym bez liczbý wlfzedy náyduiemy. *RejPosRozpr* b4; *BiałKaz* D2v; *WysKaz* 33; *WujNT* 319; *PowodPr* 36.

2. Zastawać; invenire Vulg (3) :

najdować co jakie (2): A gdy nieczyfty duch wynidzie od człowieka/ [...] fzukáiąc odpoczynienia/ á nie náyduie. Tedy mowi: Wrocę fię do domu mego fkądem wyfzedł. A przyfzedłzy náyduie pufty/ vmiećiony/ y ochędożony. *WujNT Matth* 12/44, *Luc* 11/25.

W przen (1) :

najdować kogo gdzie (1): kto ráno wftawa/ náyduie ią [mądrość] v drzwi fwoich. *SkarKazSej* 664a.

3. Odnajdywać; o obiektach zaginionych lub takich, o istnieniu których się wie (37) : *GórnDworz* S2; *KochPieś* 9; Więc też łą drudzy co ie Szukáylami zową/ Co náyduią miłternie y przemyślną głową [...] Jełli czego przed domem/ ná roli odehydzie: Przed tymi fię fzukáły nie ze wlfzytkim zeydzie. *KlonWor* 72.

najdować kogo, co (25): Nienáyduie ten ftrzáły wczás/ który ftrzela ná gęfty lás. *March*¹ A4; *OpecŻyw* -146; *March*² V3v; *MurzNT* 29v [2 r.]; Abowiem kto mnie náyduie znaydzie żywot [qui invenit me invenit vitum]/ á otrzyma łáfkę v Páná *BibRadz Prov* 8/35; *GórnDworz* N3v; *HistRzym* 47v; *RejPos* 275; Brutus [...] náydował lifty y przeczytał/ co fię działo *BielSpr* 47v; *SkarŻyw* 70, 234; *CzechEp* 23; *WysKaz* 13; wąłka ieft drogá ktora wiedzie do żywotá: á máło ich ieft/ ktorzy ią náyduią [qui inveniunt eam]. *WujNT Matth* 7/14, 5. 30; *SkarKaz* 84a; *SkarKazSej* 667a. Cf *najdować kogo, co gdzie*.

najdować kogo, co gdzie (6): *KrowObr* 219v; *RejPos Rozpr* c4; *CzechRozm* 5v; Tám gdy zálie iego powinowáci náydowali: á onemi flowy gábáli/ vćiekl/ od złych flow vlfzy kryiąc *SkarŻyw* 167; *WujNT Aaaaaa*; *CzahTr* [D]v.

W różnych połączeniach strukturalnych z czasownikiem „szukać” (11): Szukám matki bożé/ a nienayduię iedno fliny/ bicié/ a rany/ bos lie wślytka w to obrocila. *OpecŻyw* 146; *MurzNT Matth* 7/7; Szukać pośmiewáč mądrości/ á nienáyduie [*Quaerit derisor sapientiam et non invenit*] *Leop Prov* 14/6, *B4v, *Luc* 11/10; *RejPos* 275; *BudBib Prov* 14/6; *BudNT Matth* 7/8, *Luc* 11/10; W tym żywocie ludzie wielkimi pracami odpoczynienia y bępieczeństwá szukáią/ lecz od złych żądż zwiedźieni nie náyduią *WysKaz* 10; *WujNT Luc* 13/7.

W przeciwstawieniu: »utracáć... najdowáć« (1): Pan rzekł: Kto zdrowie swoie miłue: tráci ie. A kto ie vtraca/ náyduie ie. *SkarKazSej* 667a.

W *przen [co]* (1): Iuż was nie śwymi śłowy (bo do tak wielkiej chęci moiej/ równych á śpofobnych y śiebie nie náyduię) ale Apośtoła Pána Chryśtuśowego [...] ś. Páwła/ śłowy próżę y napominam *ReszPrz* 92.

4. *Pozyskiwáć, zdobywáć; stawáć się posiadaczem lub użytkownikiem; invenire* *PolAnt, Vulg; quaerere* *Mqcz; petere* *Modrz* (35) : *Mqcz* 336c; *Calep* 558b, 687a; Chćiwością zięty/ áć w pracy vmiera/ Niedba: nádzieią zyłku/ pot/ cukruie. Lecz/ gdy im głębiey kopa/ mniey náyduie *GrabowSet* V3, X3v.

najdowáć kogo, co (22): *OpecŻyw* 147v; *MiechGlab* 22; *MurzNT* 29v; *KrowObr* 96; *Mqcz* 438d; *GórńDworz* C5, D4v; *RejPos* 175v; *BielSpr* 7; *BudBib Iob* 31/25, 37/23; bo to nieprzyśtoi żeby żeglarze ábo śprawcy okrętow/ mieli onych náydowáć ktorzy chcą ná morze iecháć *ModrzBaz* 43; *SkarJedn* 352; Kto ma rozum/ to wśzytko vważy/ á wśzędzie Láfkáwość páńfká náydowáć będzie. *KochPs* 166; Day Boże nam do pokuty z grzechów/ do Sákrámentow kościelnych/ do dobrych vczynekow/ w kthorych Chryśtuśa náyduiem/ tak prętkie y chętlive powśtanie. *SkarŻyw* 26, A4, 198, 240, 440; *KochDz* 104; Y yprzyśedł głód ná wizytkę ziemię Egipśfká y Chánáneyfká/ y wielki ściłk: y nie náydowáli żywności Oycowie náśzy [*et mon inveniebant cibos patres nostri*]. *WujNT Act* 7/11. Cf *najdowáć co czemu; co gdzie*.

najdowáć [ile] czego (2): gdy kto przes fen Wiele śkarbow naiduie Wśtawśzy rano przed śię Lotrem Wśpomóżenia nieczuie. *RejKup* Bv; *CzechRozm* 259v.

najdowáć co czemu (1): zá rádá á zá náuká ludzi omylnych/ ktorzy nas ktemu wiedli/ y tak nas w tym iśćili/ izechmy tymi rozmáitemi kftáły [...] miłofierdzye Pána śwego/ y zbáwienie duśzam náśzym náydowáć mieli. *RejPos* 177v.

najdowáć co gdzie (3): W tey gorze náyduią drogic kámiennie Adámánty iáłne. *BielKron* 277v; *Mqcz* 345 c; Bogá naprzód á cnotę przed oczymá śwemi Máiąć/ práwą śzczęśliwość/ náyduią ná ziemi. *KołakSzczęśl* A3v.

W *połączeniu z czasownikiem „szukać”* (1): A gdy nieczyśty duch wynidzie od człowieká/ chodźi po mieścách bezwodnych śzukáiąc odpoczynienia/ á nie náyduie. *WujNT Matth* 12/43.

Przysłowie: Amicos res invenit, Bogáctwá náyduyá przyiacielá. *Mqcz* 353a.

Szereg: »najdowáć i otrzymyváć« (1): ludzie ktorzy owlá tego tzárowánego pożywáią/ wietzne lekárśtwo duśzom śwoim náyduią y otrzymawáią *KrowObr* 96.

Zwrot: »naleźć łaskę« (1): człowiek złościwy a wyśtěpca z woley twoiej świętey nienayduie nigdy łaski przed oczyma twoiemi *RejPs* 147v.

5. *Stwierdzać; comperire, existimare Mącz; putare Modrz [w tym: co, kogo (142)] (146) : LibLeg 11/90v, 159v; RejPos 147v; KromRozm II g3, h2v; władzili tedy precz ciągnąć náyduiąc przyczyny iż żymá zachodzi BielKron 315, 393; Mącz 279a, 416d; Prot C4; GórnDworz L8v, S2; nigdy fwiát nie náydował prawdziwych przyczyn do wiernych Pánfkich/ iedno potwarzámi á rozlicznemi wymyřły zázwdy przelládował wierny Kořcioł iego. RejPos 336; BiałKaz C3v; CzechRozm 4; KochPs 60; á iřz řwiętá wálzgego w řwych nieżyczřliwych řercách znořić niemogá [heretycy]/ przyczyny wálzey rádořci nienáyduiá SkarŻyw 567, 89; CzechEp 235; PudłFr 64; JanNKar C3, E2, E3v; STátut Króla Alexándra Stryiá nářzgego ták ij wykłádác y rozumieć náyduiemy/ iáko řłowá tego Státutu řáme w řobie brzmiá SarnStat 84.*

najdować co u kogo (4): GórnDworz C5v; Zázwře więtřzá gotowořć ia v tych náyduię/ Włáfnie Polánowřkiemi iuř tho wiedz nářwáni/ Bo męřnemi řpráwnemi zázwře řá widani. PaprPan Iv, G; JanNKar Dv.

najdować co do kogo (2): Ieřli zás kto/ nic brody nie vřtrzyga/ y do tego náyduiá winę: we zbroi powiedáię bárzo s nią zle. GórnDworz L6; Brodá do Wářá/ řwgego řářiadá/ tę wádę Naydowářá/ że przed nią wysřzē mieyřce bierze KochBr 151.

najdować co w kim, w czym (51): OpecŻyw 23, 130, 131, 133, 134; KromRozm I P; MurzNT Ioann 18/38; Leop Luc 23/4, 22, Ioann 18/38, 19/4, 6; In hoc re nihil reperio quod tantopere laudem, Nic w tey rzeczy nie náyduyę co bych owřzeki miał chwalić. Mącz 279b; Prot C; SienLek 28; GórnDworz C7v, H5v, L7; HistRzym 110v; HistLan F4v; RejZwierc 219; BudNT Ioann 18/38; StryjWjaz A2; tegoć żadną miárá pozwolić nie mogę; áni mi řie teř to godři; ponieważ w náuce Pánřkiey co ińřzego nayduię CzechRozm 234v; SkarJedn 41, 335; SkarŻyw 538 [2 r.]; KochPieř 5; Cóz wřdy řobliwgego w Tyrřidřie nayduięřz/ Ze go nieřzláchetnico dřiř náđ mię miłuięřz? PudłFr 32; Ale chęć/ ále miłóřć/ kiedy w kim nayduię/ Bądř z gmáchu řłomiángego/ ia go wnet miłuię. PudłFr 47; GrabowSet A2, D2, Nv, Y; OrzJan 57; y niech żadney rzeczy nie prágne w ktorey řiebie [Boře] nie náyduię. LatHar 22; Rzekł Piłat do celnieyřzych káplánow/ y řludu pořpolitego: Nie náyduię żadney winy w tym cřłowieku. LatHar 722, 724, 732 [2 r.], 733; Abowiemři chcenie przy mnie ieřt; ále wykonáia dobrego w řobie nie náyduię. WujNT 1.Rom 7/18, Luc 23/4, Ioan 18/38, 19/4, 6, Act 23/9, s. 537; CzahTr G3; Sliczngego niebá/ wnetře vpátruię Wielką niepewnořć: we wřzytkim náyduię GořłCast 68.

najdować co przy kim (1): Więtřzá mądrořć y męřtwo ia przy tym náyduyę/ Ktoby go tym celowář tákiego nie cřię. PaprPan X3.

najdować co nad czym (1): Náđ to, po/ c/ nigdy řienkięy kręřki náđ/ z/ nie náyduiemy. JanNKar E2.

najdować co komu w czym (1): Tá k iákom indřię wřpominał řem prořtak do rady/ Leć w tym řobie tu przeřię nie nayduię wady. CzahTr G2.

najdować co jakie (2): řciány teř onego páłacu byřly z błách złotyř/ ktore řłamiác Macedonowie náidowáři iáko pálec w miářz HistAl Hv; ZawJeřt 39.

najdować kogo, co jakim (4): prořł Gedeon znáku zwcyięřtwá od Bogá/ połóżywřzy wełnę ná zyemi řuchey/ ktorá przemienná náydowář/ cřářem mokrá cřářem řuchá BielKron 50; Mącz 394d; Lecř řię godnym náyduię Bym řię cřił/ miłuiący GrabowSet Fv, E2v.

najdować co jakiego w kim (5): *MurzNT Luc* 23/14, 22; Bog w nas nic dobrego nienáyduie/ iedno grzech *KrowObr* 56; *BibRadz Act* 23/9; *GrabowSet* Y2v.

najdować co być czym (1): obaczmy fię tu dla Páná Bogá we trzech głównych fıkázách/ ktore przedniemi przyczynámi vpadku być náyduię. *PowodPr* 17.

najdować kogo, co być jakiego, jakie (16): *OpecŻyw* 141v; *PatKaz I* 15; *BielKron* 80; *Mqcz* 322c, 337b; *OrzQuin I* [2 r.], O2v; *GórnDworz* D4; Wtory obyczay fzykowánia fтары Rycerze náydowali być lepfzy nád pirwfy *BielSpr* 20v; *PaprUp* Lv; A fwoy mdły fmyfl wydawam/ Z tym ciężarem co czuie/ Y który wiefłzy niż fwą moc náyduię. *GrabowSet* D3v; Abowiem nie náyduię uczynków twoich zupełnych przed Bogiem moim. *WujNT Apoc* 3/2; *SarnStat* 13, 164; *GosłCast* 26.

najdować kogo, co być jakim (3): náydował gi [dworznina] być godnym łáfki káždego wielkiego páná *GórnDworz* D2v; *PudłFr* 78; *SarnStat* 1131.

najdować kogo jak (1): Ci co myę tak náydowali wfłytko złe mówili *LubPs* K3v.

najdować [ile] czego (1): Gdy fię dáley nabożeńftwu Papięfkiemu przypátruie [...] tym więcey różności/ y pomięfzáney gliny fundámentu ich náyduię. *CzechEp* 230.

najdować czego w kim (1): iáko mi tho wczorá zádano/ żebych ia/ dla vblíženia flawy Dworney pániey/ náidował czegoś wrzeczy niefpełná w Dworzáninie *GórnDworz* Eev.

najdować jakiego (2): *Mqcz* 510a; oba Panowie Ociec y Sin barzo poddane mielowali/ nadnie wiernieifzich y ziczliwfzich fobie nienaidowali *PaprUp* C4v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: z zapowiednikami to (6), *tak* (3); *iż* (12), *że* (3), *czym*, *aby*] (20): *PatKaz I* 102; *UstPraw* C4v; Náydowali to vczeni ludzye/ iż w Scytiey ná wfchod fłóncá y ná pułnocy nátfarfzy ludzye ná świece *BielKron* 9, 418v; *GórnDworz* E; *GrzepGeom* B4; *BielSpr* 22v; *WujJud* 83v; *ModrzBaz* 113v; *CzechEp PORz* *3; *NiemObr* 56; *WujNT* 509; *SarnStat* 79, 89, 104 [2 r.], 399, 711, 1230; *SkarKaz* 455b.

W różnych połączeniach strukturalnych z czasownikami oznaczającymi obserwowanie lub badanie [w tymi obaczyć, rozmyślać, rozważać, wywieźć się] (4): *RejPs* 179v; *MurzNT Luc* 23/14; Rozum człowieczy [...] im częfcięy co rozmyśla/ tym przełtrzenięy fobie w óney rzeczy czyni/ tym więcey obaczay náyduie *GrzepGeom* B4; *BudBib Eccle* 7/27.

Zwroty: »około łaski a przyjaźni najdować dać się« = pokazać się łaskawym (1): acz kolwyek Crol Ian Váfzey C.M. nyepraw, awfzakze Cefarz yego miłofcz dla Cro yego M. nyeodmavya thego yszby syą około łasky a przyáfny naydowacz dal yefly by Crol Ian slufznem obyczayem, awczáf v yego Ces My. thego svkal. *LibLeg* 7/34.

»rownia nie najdować« (1): Piękna pánno/ któręy my równia nie nayduiem: Piękna pánno/ któręy to fmieie przypifuiem *PudłFr* 73.

»najdować u fiebie, iż ...« (2): Stárzy walecznicy/ náydowali to v fiebie/ iż taka ordynácy woyská/ pożytecznieyfza ieft niżli gránowita *BielSpr* 22v; *GórnDworz* R.

Szereg: »najdować i sądzić« (1): dvchownev fád v przyfluffe naidovacz y fádzicz włáfneho abo nie włáfneho loza i vrodzenia. *ComCrac* 20v *marg.*

a. *O postępowaniu sądowym [czym]* (2) : y áby fię wfzyfłkiemu wedle fpofohu opifánęgo działo dofyc/ nálafłkięm Séymowym náyduiemy to obiafniáiąc *SarnStat* 492.

Zwrot: »prawem najdować« (1): A tych nie tylkoby miał być vrząd łędzić/ ále też y iednać niezgodne [...] á ielliby ináčzey porownać niemogli/ tożby dopiero všiadłzy ná łądzie mieli prawem náydować [*causas cognoscendi ac unicigue ius suum redendi.*] *ModrzBaz* 91.

6. Wymyślać; construere, invenire *Mącz* (45) : Invenio, Náyduyę/ wynáyduyę/ wymyślam/ łmyślam. *Mącz* 482c.

najdować kogo, co (24): *BielŻyw* 53, 57; *GroicPorz* dv, d2; *BielKron* 78v, 306v; *KwiatKsiąż* F2; *Mącz* 422d; *GórnDworz* E7; Trzebá przeto temu lekárstwo náydować/ áby Rzeczpołpolita/ dla niekaránia złych/ niebyłá karána y nie vpádła. [*Medendum igitur huic rei, ne Respublica propter impunitatem malorum plectatur et concidat.*] *ModrzBaz* 64v; *Oczko* 2; Tyran łrogi/ Nifzczyć ié/ co raz nowé náydował drogi. *KochPs* 158; *SkarŻyw* 162, 583; Rękámi łwymi iáko czytamy on łiebie [*Manicheusza*] vcżynił/ tego nigdy słowem Bożym nie dowiedzie, á ty łobie inłzego łtworzyłciá náyduiefz? *CzechEp* 180 marg; *KochSob* 61; *ArtKanc* K20v; *PaprUp* L2v; *OrzJan* 88; *LatHar* 506; *JanNKar* C3v; *SkarKaz* 486a; *CzahTr* G; *KlonWor ded* **3.

najdować czego a. co (1): Náđ to iéłzcie złodzieyłtw/ y cudzołółtw bałwany chwalili/ y w piekle Bogow [...] náydowali. *StryjKron* 145.

najdować czego (po przeczeniu) (10): *GroicPorz* c3, nnv; *Strum* C4; nienáyduiác inney rády [*Teophil*] vćiekl łię do Czárnokłiężnika do Zydá *SkarŻyw* 171; *PudłFr* 70; *GórnRozm* M2, N2; *ActReg* 173; *GrabowSet* Rv. *Cf najdować czego (po przeczeniu) w czym.*

najdować czego (po przeczeniu) w czym (1): Słów ták wielé w ięzyku twoim nienáyduię/ Iáko ia/ pánie/ twóy dóm miłuię *KochPs* 36.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: nic; jako(by) (2), aby, coby, czemby] (5): *MurzNT* 51; A ták iuż y po przyłciu tego obiecánego zbáwiciéłá/ gdy iuż były ty łwięte obietnice otworzone ná wizytki narody tego łwiátá/ nie inłzego nie náyduiemy coby komu pomoc miáło/ iedno wierna á łtáteczna wiárá o tym Pánu twoim *RejPos* 117v; *SkarJedn* 246; *BielSjem* 16; *WujNT Act* 4/21.

W połączeniach z czasownikiem „szukać” (3): *MurzNT* 158v; *LatHar* 709; Arcykápłani y Doktorowie y czelnieyłzy z łudu łzukáli go łtráćić: ále nie náydowali coby mu vczynić *WujNT Luc* 19/48.

Zwrot: »wyszcia nie najdować« (1): Siedzę iáko w okowách/ wyłzcia nie náyduię/ Oczu prze zbytńi łwóy płáč nie czuię. *KochPs* 131.

7. Postanawiać (7) :

W połączeniu szeregowym (1): Thák vłthawiamy/ náyduiemy/ opowiedamy/ y vtwierdzamy/ pod dułżnym zátrácenim/ áby nam włzelkie łtworzenie było poddáne. *KrowObr* 34.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: tak (2), to (2); aby (7)] (7): *Diar* 51; *KrowObr* 34; *Mącz* 45b; Wiele ich było/ ktorzi [...] náydowali [*qui sint*] to: áby káżdego w tey Rzeczypołpolitey miełzkáiącego włzytek z máiętńóci dochod łzácowano *ModrzBaz* 120, 120; *SarnStat* 225, 277.

Synonimy: **1.** natrafiać, spotykać; **2.** potyć; **5.** sądzić, trzymać, twierdzić; **6.** wymyślać.

Formacje współrdzenne: najdować się, przenajdować, wynajdować, wynajdować się, znajdować, znajdować się.

Cf **NAJDOWAN, NAJDOWANIE, NAJDUJĄCY**

DD